

MEMO

Aan: Raadscommissie
Betreft: Consultatie Afwegingskader Zonnevelden
Datum: 27 november 2018
Van: College

Achtergrond

De gemeente Nijkerk heeft de ambitie om in 2035 CO₂-neutraal te zijn. De strategie is om zowel energie te besparen als duurzame energie op te wekken. Eén van de mogelijkheden om grootschalig duurzame energie op te wekken, is de installatie van zonnevelden. Voor zonne-energie is de laatste tijd veel aandacht. Ook de gemeente Nijkerk is door diverse projectontwikkelaars benaderd, die graag een zonneveld willen realiseren in de gemeente Nijkerk. Voorliggend concept afwegingskader is opgesteld om helderheid te geven aan ontwikkelaars op welke wijze de gemeente Nijkerk met deze aanvragen om gaat, en aan welke randvoorwaarden voldaan moet worden voordat toestemming wordt verleend voor een initiatief voor een zonneveld. De beoogde effecten van een afwegingskader zijn:

- Helderheid bieden aan initiatiefnemers die zonnevelden in de gemeente Nijkerk willen ontwikkelen
- Waarborgen van een goede landschappelijke inpassing van de zonnevelden
- Maatschappelijke acceptatie voor projecten voor grondgebonden zonne-energie te bevorderen.

Om te voorzien in een duurzame opwek van energie zal ook in de gemeente Nijkerk gebruik moeten worden gemaakt van opwek via zonnevelden en/of windmolens. Op 2 november 2018 heeft de raad de raadsinformatiebrief inzake de ruimtelijke bouwstenen voor de opwek van duurzame energie ontvangen. Hierin is het proces dat gevolgd wordt om tot de kaderstelling voor deze ruimtelijke bouwstenen te komen toegelicht.

In het gekozen proces is de raad op twee momenten aan zet:

1. Procesmatige en inhoudelijke randvoorwaarden ontwikkeling zonnevelden (raadsbehandeling begin 2019);
2. Ruimtelijke mogelijkheden opwek nieuwe energie, in het kader van de omgevingsvisie (raadsbehandeling medio 2019).

Met deze consultatie geeft het college uitvoering aan stap 1, te weten de behandeling van de procesmatige en inhoudelijke randvoorwaarden voor de ontwikkeling van zonnevelden.

Het college stelt de raad in kennis van het concept Afwegingskader zonnevelden Nijkerk dat in dit verband is opgesteld. Dit kader vormt een eerste basis voor gesprek met initiatiefnemers voor zonnevelden. In de loop van 2019 zal dit afwegingskader, vanuit de gesprekken rond de Omgevingsvisie, worden aangevuld met de ruimtelijke mogelijkheden voor zonnevelden. De raad wordt gevraagd om nadere vraag- en aandachtspunten voor de verdere uitwerking mee te geven. Medio 2019 zal het afwegingskader ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.

Argumenten

1. Duurzame opwek is noodzakelijk

De gemeente Nijkerk heeft als ambitie om in 2035 CO₂-neutraal te zijn. Om die doelstelling te behalen, moet er nog veel gebeuren. De strategie is om zowel energie te besparen als duurzame energie op te wekken. De wijze waarop dit kan gebeuren en de strategie die de gemeente Nijkerk daarin kiest wordt in 2019 uitgewerkt in een Routekaart CO₂-neutraal.

Eén van de mogelijkheden om grootschalig duurzame energie op te wekken, is de installatie van zonnevelden. Voor zonne-energie is de laatste tijd veel aandacht. De reden hiervan is onder andere de landelijke SDE+¹ subsidie. Dankzij deze subsidie kennen grondgebonden zonne-energieinstallaties een rendabele business case. Ook de gemeente Nijkerk is door diverse projectontwikkelaars benaderd, die graag een zonneveld willen realiseren in de gemeente Nijkerk.

Uit diverse berekeningen van onder andere adviesbureau WING, adviesbureau OverMorgen en van Zonatlas is gebleken dat de daken in de gemeente Nijkerk onvoldoende potentie hebben om in de energievraag van de gemeente te voorzien. Indien op alle daken die daarvoor geschikt zijn zonne-energie zou worden toegepast, dan is een maximale potentie mogelijk van 479 TJ. Dit komt neer op 13% van onze huidige energievraag en 29% van onze energievraag in 2050. Bij dit laatste wordt er dan ook vanuit gegaan dat het ons lukt om onze totale energiebehoefte in 2050 met ruim 50% te reduceren ten opzichte van 2015.

2. Zorgvuldige afweging is van groot belang

Aanvullende maatregelen zijn daarom nodig. De twee technieken die het meest relevant zijn om duurzame energie op te wekken, zijn windmolens en zonnevelden. Om in de bovengenoemde energievraag te voorzien zijn naar verwachting 23 windmolens (met een vermogen van 3 MW per molen²) en 184 hectare zonnevelden nodig³. Beide technieken hebben een grote impact op het ruimtegebruik en het landschap, een zorgvuldige afweging van dergelijke initiatieven is daarom van groot belang. Daarbij dient de maatschappelijke acceptatie zo groot te zijn als redelijkerwijs mogelijk is.

Het doel van het concept afwegingskader is om zorgvuldig met initiatieven rond zonnevelden om te gaan en de maatschappelijke acceptatie voor zonnevelden in de gemeente Nijkerk zo veel mogelijk te bevorderen. Dit beogen wij door te sturen op twee belangrijke onderdelen: een draagvlak- en communicatieplan, en een plan voor landschappelijke inpassing. Het concept afwegingskader zonnevelden, en de beoogde procedure, leest u in de bijlage.

3. Het afwegingskader komt iteratief tot stand

Het concept afwegingskader is in overleg met diverse vakdisciplines tot stand gekomen. Betrokken waren beleidsadviseurs voor duurzaamheid, landschap, planologie, stedenbouw, cultuurhistorie, natuur en ecologie. Ook aan enkele betrokkenen uit de samenleving is input gevraagd, namelijk energiecoöperatie Zon op Nijkerk, LTO Noord en diverse projectontwikkelaars voor zonne-energie. Voor inspiratie is verder gekeken naar beleid van andere gemeentes, de Gelderse Natuur en Milieu Federatie en beleid voor windenergie. Het concept afwegingskader voor zonnevelden is gedeeld met onze collega-gemeenten in FoodValley.

De ruimtelijke (on)mogelijkheden zijn nog geen onderdeel van dit concept afwegingskader. Er wordt op dit moment dus nog geen uitspraak gedaan waar zonnevelden wél toegestaan worden, of welke gebieden juist uitgesloten zijn voor zonnevelden. Deze discussie wordt maatschappelijk gevoerd in het kader van de Omgevingsvisie en zal in de loop van 2019 aan het definitief afwegingskader worden toegevoegd. Dit afwegingskader zal ter besluitvorming aan uw raad worden voorgelegd.

Uw raad wordt gevraagd om voor de verdere uitwerking van het afwegingskader relevante vraag- en aandachtspunten mee te geven. Nadat de ruimtelijke bouwstenen uit het traject van de Omgevingsvisie zijn opgeleverd zal het eindconcept van het afwegingskader nogmaals worden getoetst bij relevante stakeholders. Daarbij wordt gedacht aan een klankbordgroep zoals die ook bij het Landschaps Ontwikkelingsplan een rol heeft gehad.

¹ SDE staat voor Stimulering Duurzame Energieproductie. Meer informatie over deze regeling leest u op <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/stimulering-duurzame-energieproductie>.

² Dit zijn windmolens met een masthoogte van ca. 100 meter en een tiphoogte van ca. 150 meter.

³ Een nadere duiding van deze gegevens zal de raad in het kader van de Routekaart worden aangeboden.

In de eerder toegestuurde raadsinformatiebrief is reeds aangegeven dat tot het moment van vaststellen van het definitieve afwegingskader geen definitieve besluitvorming over reeds ingediende initiatieven plaats zal vinden. Het afwegingskader is vooral bedoeld om helderheid te verschaffen aan projectontwikkelaars, aan de kwaliteitseisen die gesteld worden aan het project en om helderheid te verschaffen ten aanzien van het proces. Tevens is de bedoeling om de slagingskans van dergelijke projecten te vergroten.

Kanttekeningen

De energiewereld is volop in transitie. Ook voor beleid rondom zonnevelden zijn er veel ontwikkelingen. Zo wordt er op nationaal niveau (Klimaatakkoord) gesproken over de voorwaarden waaraan initiatieven dienen te voldoen. Ook op regionaal niveau (Regio FoodValley) wordt dit in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) besproken. Niet uit te sluiten valt dat er op termijn nieuw beleid omtrent zonnevelden komt. De gemeente Nijkerk houdt de landelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en draagt op regionaal niveau actief bij aan de ontwikkeling van de RES. Het is mogelijk dat op termijn het beleid van Nijkerk op basis van de voortschrijdende inzichten aangepast dient te worden.

Ter bespreking in commissie

Het college legt u het concept afwegingskader zonnevelden ter consultatie voor met de volgende aandachtspunten:

1. Wat vindt u van het concept afwegingskader zonnevelden?
2. Welke aandachtspunten wilt u aan het college meegeven voor de verdere uitwerking van het afwegingskader zonnevelden?
3. Wat vindt u van het door het college voorgestelde proces om te komen tot een raadsvoorstel?

Vervolg procedure

De ruimtelijke mogelijkheden voor zonnevelden en windmolens worden uitgewerkt met de samenleving in het kader van de omgevingsvisie. Concreet betekent dit:

- Op 10 december een gesprekstafel met experts/stakeholders over de ruimtelijke mogelijkheden voor de opwek van duurzame energie;
- Circa februari een gesprekstafel met inwoners over de ruimtelijke mogelijkheden voor de opwek van duurzame energie;

De inhoudelijke randvoorwaarden en de ruimtelijke mogelijkheden zullen worden samengevoegd tot één afwegingskader zonnevelden welke ter besluitvorming aan de raad zal worden voorgelegd. Het voornemen is om dit raadsvoorstel medio 2019 aan te bieden.